

SA EESTIMAA LOODUSE FOND

Majandusaasta aruanne

Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2005

Majandusaasta lõpp: 31 .detsember 2005

Ärinimi:	SA Eestimaa Looduse Fond
Äriregistri kood	90001457
Aadress:	Magasini 3, Tartu 51005
Telefon:	7 428 443
Faks:	7 428 166
Põhitegevusala:	looduskaitse
E-post:	elf@elfond.ee
Kõduleht:	www.elfond.ee
Tegevjuht:	Jüri-Ott Salm
Audiitorkontroll:	Rimess Capital MRI OÜ

Sisukord

Sisukord.....	2
Tegevusaruanne.....	3
ELFi missioon:.....	3
ELFi tegevusvaldkondade ja projektide põhine ülevaade.....	4
LOODUSKAITSE.....	4
SÄÄSTEV ARENG.....	9
LOODUSHARIDUS.....	13
Juhatuse deklaratsioon.....	17
Raamatupidamise aastaaruanne.....	18
Bilanss.....	18
Tulude ja kulude aruanne.....	19
Rahavoogude aruanne.....	20
Netovara muutuste aruanne.....	21
Raamatupidamise aastaaruande lisad.....	22
LISA 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused.....	22
LISA 2. Raha.....	24
LISA 3. Nõuded ostjate vastu.....	24
LISA 4. Muud lühiajalised nõuded ja ettemaksed.....	24
LISA 5. Tütarettevõtte osad.....	24
LISA 6. Varud.....	24
LISA 7. Põhivara liikumine.....	25
LISA 8. Sihtfinantseerimine.....	26
LISA 9. Võlad hankijatele.....	27
LISA 10. Maksuvõlad.....	27
LISA 11. Kapitali- ja kasutusrent.....	28
LISA 12. Üldtegevuse vahendid/ kulud.....	28
LISA 13. Muud võlad.....	28
LISA 14. Tehingud seotud osapooltega.....	29
LISA 15. Bilansivälised varad.....	29
Juhatuse ja nõukogu allkirjad 2005. aasta majandusaasta aruandele.....	30
SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus on kinnitanud 2005.a. majandusaasta aruande:	30
SA Eestimaa Looduse Fondi nõukogu on kinnitanud 2005.a. majandusaasta aruande:	31
.....	31
Audiitori järeldusotsus.....	32

Tegevusaruanne

www.elfond.ee

SA Eestimaa Looduse Fond (ELF) on mittetulunduslik valitsusväline keskkonnaorganisatsioon, mis loodi 1991. aastal. ELFi tegevuse eesmärk on Eesti looduse ja keskkonna kaitsmine.

ELFi missioon:

- 1) Eestile omaste koosluste ja maastike säilitamine
- 2) Ohustatud liikide ja nende elupaikade kaitsmine
- 3) Loodusvarade jätkusuutlike kasutuse edendamine
- 4) Loodust hoidva mõtlemise ja käitumise levitamine ühiskonnas

Oma eesmärgi saavutamiseks ELF:

- 1) kogub ja jaotab sihipäraselt loodus- ja keskkonnakaitseks raha ja muid vahendeid,
- 2) organiseerib majanduslikku ja moraalset toetust loodus- ja keskkonnakaitsealastele projektidele, mis näevad ette probleemi uurimist, praktiliste kaitseabinõude rakendamist ja avalikkuse informeerimist,
- 3) algatab ja viib vajaduse korral läbi loodus- ja keskkonnakaitsealaseid projekte, annab välja stipendiume.

2005. aastal toetasid ELFi rahaliselt 254 eraisikust toetajat ja tegevuste kaudu vabatahtlikena pea 10 inimest. ELFi üritustel osales üle pooletuhande inimese, kes kõik aitasid kaasa ELFi eesmärkide täitmisele. Vabatahtlike töötundide osas 2005. aastal eraldi arvestust ei peetud, hinnanguliselt ületab see 2004. aastal tehtut.

Kokku oli ELFi 2005. aastal töös 76 erinevat projekti. Nendest 30 olid passiivsed - möödunud aasta jooksul puudusid konkreetset tegevust antud projektide osas ja arvestust peeti raamatupidamuslikult. Valdkonniti jaotusid aktiivsed projektid järgmiselt: looduskaitse 18, loodusharidus 15 ja säästev areng 11, lisaks kandsid kaks projekti endas üldisi tegevusi, mis seotud organisatsiooni koordineerimisega. Töölepingu alusel töötas ELFi 30 inimest (15,5 täisajaga töökohta) ja lisatöid telliti 76 inimeselt. Töötajate palgakulu koos maksudega oli 2005. aastal 2,1 miljonit krooni.

Tegevjuhtkonna töötasud olid 2005. aastal 165 000 krooni. Tasusid ja soodustusi kõrgema juhtorgani liikmetele ei makstud. ELF ei väljastanud garantiisid.

Kuna SA Eestimaa Looduse Fond koos Eesti Rohelise Liikumisega loobusid 18. jaanuaril 2005.a. saadud Tallinna Ringkonnakohtu otsuse edasikaebamisest, tühistamaks keskkonnaministri 15.01.2004 otsust Saaremaa sadama keskkonnamõtjude hindamise aruande heakskiitmise kohta, kuulub kohtuotsuste järgi SA Eestimaa Looduse Fondilt koos Eesti Rohelise Liikumisega väljamõistmisele 35 000 krooni Keskkonnaministeeriumi käsuks. Seni pole Keskkonnaministeerium nõuet nimetatud summa väljamaksmiseks esitanud.

Sisemiste vahendite arvelt on ELF finantseerinud Rohelise Värava projekti kulutusi 770000 krooni ulatuses, aastal 2002 summas 208 244, 2003 summas 299709 ja 2004 summas 351581 krooni 2005 aastal ettekulutusi ei tehtud. Tehtud kulutuste katmine ja Rohelise Värava jätkusuutlikkuse tagamine on Rohelise Värava projektimeeskonnaja ELFi juhtkonna üheks prioriteediks, paranenud on turundustegevus ja rahastus projekti kulude katmisel. Alates 2002. a. ilmub Roheline Värav paberväljaandena Maalehe vahel, alates

2004. a. ka Päevalehe vahel. Suur väljalase (tiraazh -70000 kuus) ja nii vene- kui eestikeelne toimetus kujutavad endast suurt potentsiaali koostööprojektideks ja turundustegevuseks. Samas toob projekti arendamine kaasa ka suuremaid kulutusi. Oluline jätkusuutlikkuse tagamiseks seniste toetajate ja koostööpartneritega töö jätkumine, turundustegevuse jätkuv arendamine ja tulemuste paranemine.

2005. aasta käive oli 4,7 miljonit krooni, millest 1,4 miljonit krooni moodustus välismaistest allikatest. Eesti riiklike fondide ja riigieelarve raha moodustab ELFi eelarvest 2005. aastal 5 protsenti.

Tabel: Eestimaa Looduse Fondi tegevuse ülevaade 2003, 2004 ja 2005 aastal

	2003	2004	2005
Eraisikust toetajaid	203	274	245
Tegevustes osalenud vabatahtlikke	30	15	10
Vabatahtlike töötunde	671	1243	-
Projekte	51	60	62
Looduskaitstes	25	20	25
Loodushariduses	13	13	13
Säästva arengu valdkonnas	13	27	14
Töölepinguga töötajaid	23	24	30
Täisajaga töökohti	25,5	20,5	15,5
Lisatöodes hõivatud inimesi	34	37	76
Tööjõu palgakulu koos maksudega (tuh. krooni)	1926	2 958.	2 100
Tegevjuhtkonna töötasud (tuh. krooni)	167	271	165
Nõukogu tasud ja soodustused	0	0	0
Käive (tuh. krooni)	7 853	4 895	4 735
Laekumisi välismaistest allikatest (tuh. krooni)	4 378	2 077	1411
Eesti riigieelarvelised ja riiklike fondide vahendid (tuh. krooni)	1390	625	243
Makstud riigimakse (tuh. krooni)	1559	1 157	1096

ELFi tegevusvaldkondade ja projektide põhine ülevaade

LOODUSKAITSE

ELFi tegevus on keskendunud elurikkuse säilitamisele ja loodussõbraliku elukeskkonna hoidmisele Eestis ja maailmas.

Oluline on olemasolevate kaitsealade kaitstuse tagamine (sh Natura 2000 eelvalikualad), samuti ka looduskaitse-põhimõtete võimalikult lai rakendamine väljaspool kaitsealasid, et looduslikele liikidele tagataks piisav eluruum. Oma tegevustes peab ELF oluliseks ka Eestile omase loodusmaastiku säilitamist.

Koostöös teiste Läänemeremaade keskkonnaühendustega otsib ELF võimalusi mere saastamise vähendamiseks ja naftatranspordi ohutumaks muutmiseks ning valmisoleku suurendamist võimaliku katastroofi puhul reageerimiseks, oluline on Läänemere liigilise mitmekesisuse hoidmine.

Peamised tegevused ELFi looduskaitsevaldkonnas on seotud loodushoiutööde, liigi- ja koosluste, mere-ja metsakaitse temaatikatega.

Loodushoiutööd

ELFi osalusel hooldati ja niideti 2004. aastal ligi 300 ha poollooduslike kooslusi -

jõeluhtasid - Alam-Pedja looduskaitsealal koostöös looduskaitseühinguga Kotkas.

2005. a toimus ühtekokku 28 talguüritust 19 sihtkohas üle Eesti. Kokku osales 520 inimest 12 riigist, kes tegid 4423 tundi tööd, mille käigus aidati kaasa 37,5 ha Natura 2000 ala taastamisele. Talgute korraldamist toetasid Euroopa Liit (Euroopa Regionaalarengu Fond), Global Nature Fund, British Trust for Conservation Volunteers, Eesti Keskkonnaministeerium ja Tallinna Linnavalitsus. 2006. a jätkub vilgas talgutegevus: plaanis on ca. 20 talguüritust ja -reisi Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Riikliku Looduskaitsekeskuse toel.

2003. a alustatud projektide "Kesselaid" ja "Rohumaade hooldus" raames jätkuvad hooldustööd Saaremaa kõrge väärtusega puisniitudel Tagamõisas ja Viidumäe looduskaitsealal ning Kesselaiul. Tegevusi viivad läbi kohalikud elanikud loodushoiutoetuste ja ELFi poolt soetatud riistvara toel.

Liigi- ja koosluste kaitse

Looduskaitse-andmebaas, mis katab enamuse Eesti elupaigatüüpe ja loodusväärtusi. Eesmärk: läbi viidud üle-eestiliste inventuuride [põlismetsad (1993-1996); puisniidud (1995-1996); märgalad (1996-1998); niidud (1999-2001) jt.] andmed on täielikult digitaliseeritud ja süstematiseeritud (tähtaeg: 01.07.2006). Oluline on, et kogutud teave ei jääks üksnes ajalooliseks väärtuseks, vaid seda kasutatakse ka igapäevases looduskaitsealises töös uute kaitsealade rajamisel, Natura 2000 loodushoiualade võrgustiku määratlemisel, planeeringute jälgimisel jne. Andmebaas koosneb 31.12.2005 seisuga 9294 kirjest (millele lisandub üle 6000 niidukirje), iga kirje on ühe konkreetse elupaiga kohta (hõlmab tavaliselt 1-100 ha) ja sisaldab andmeid selle seisundi, väärtuste ja liigilise koostise kohta. Andmebaas vastab Euroopa kriteeriumitele ja võimaldab selle kasutust riiklikul ja rahvusvahelisel skaalal. Väljavõtted kaitstavate liikide ja väärtuslike koosluste kohta on edastatud näiteks Keskkonnaregistrile (EELIS), Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonnale, Euroopa Komisjonile jt asjakohastele institutsioonidele, aga ka Eesti flora levikuatlasele (Tartu 2005). ELFi andmebaas on oluline, püüdmaks tagada Natura 2000 protsessi objektiivsust looduskaitsealastest aspektidest lähtuvalt. Sellele aitab kaasa ka osalemine rahvusvahelistes koostöövõrgustikes (WWF, CEEWEB, IUCN).

2005.a valmis ELFil koostöös Pärandkoosluste Kaitse Ühingu, Eesti Loodushoiu Keskuse ja teiste keskkonnaorganisatsioonide ja ekspertidega nn Natura 2000 varinimestik. Varinimestikus on 628 suuremat ja väiksemat ala, kokku 845 km². Seega moodustavad varialad ca 1,8% Eesti pindalast (lisaks "ametlike" Natura-eelvalikualade 16%-le). Alad esitati Euroopa Komisjonile novembris 2005, 6.-8. detsembril toimus boreaalne biogeograafiline seminar. Kuivõrd esitatud alad leiavad toetust Natura 2000 alade nimekirja lülitamiseks, selgub 2006. a jooksul.

Tegevusi toetas 2002-2004 Prins Bernhard Foundation (Holland) läbi Milieukontakt Oost-Euroopa. Tegevuste jätkamist toetab 2005-2006 Keskkonnainvesteeringute Keskus, eksperttöid on rahastanud ka WWF-Sweden ja WWF-Austria.

2004. a. loobus ELF Läänemere **hüljestega** seotud seire, ekspertiisi ja rakendusürituste riiklike tellimuste täitmisest, kuna tellija ei suutnud tagada töö piisavas mahus rahastamist. Jätkuvalt võimaldab ELF nende tööde tegemiseks kasutada hülgeprojekti 15-aastase arendustöö käigus kogutud andmeid ja soetatud töövahendeid. Koostööd antud vallas tehti Vilsandi Rahvuspargiga. Septembris osales Mart Jussi Rootsisis toimunud Helcomi konventsiooni hüljeste töögrupi koosolekul. Samal aastal alustati uue projektiga "**Vaalad Eesti vetes**", mille käigus hangiti välispartneri

toel spetsiaalsed detektorid, et registreerida pringlite esinemist siinsetes vetes. Tööde esialgsed tulemused andsid tõendeid pringlite esinemise kohta Saaremaa lähistel. Projekt viidi ellu koostöös IFAWi ja Vilsandi Rahvuspargiga.

Nahkhiirte projekt

Nahkhiirtega seotud tegevused on suunatud Eesti Vabariigi riiklike kohustuste täitmisele. Eesti Keskkonnaministeeriumi tellimustööna koostati ettepanekud kaitsekorrale ja põsielupaikade kaardid tiigilendlaste jt. Kaitsealuste nahkhiirte (II kaitsekategooria liigid) koopa tüüpi talvituspaikade kohta, mis asuvad väljaspool olemasolevaid ja planeeritavaid kaitsealasid Harjumaal. Antud töö käigus tuvastati, et enamustel aladel ohustab aktiivne ehitustegevuse pealetung nahkhiirte talvitumispaike, mistõttu on tarvis võtta vastu kiiresti uued kaitsemeetmed. Paljudes talvitumispaikeades on palju prügi, väga oleks tarvis väljapääse avada. Erinevatele aladele saab erinevat kaitsekorda samas määrukses kehtestada. Rõhutati nahkhiirte uurimistööde riikliku toetuse vajadust. Probleemsena tuvastati Laagri elupaigaga seonduvat - alates 1989. a. nahkhiirte kaitse eeskirja kehtestamisest on 300-500 m laiuses ehituskeeluvööndis kerkinud mitmed hooned ja planeeritakse ka uusi, täielikult on suletud üks sissepääs, kuhu on maja peale ehitatud. ELFi esindajate ettepanekul alustati juurdlust toimunu osas.

Samuti viidi läbi Tartu linna tellimisel nahkhiirte suviste elupaikade ja talvitumispaikeade inventuur Tartus, Toomemäel.

Jätkub käsitiivalistega seotud ekspertisis osalemine ja nahkhiirte kaitse korraldamiseks vajaliku teabe kogumine.

Lendorava projekt

2005. aastal registreeriti 5 uut lendorava leiukohta (2 Oonurme ja 3 Palasi küla metsades). Aasta lõpul planeeriti toetuskampaniat, et toetada lendorava elupaikade kaardistamiseks vajalike välitööde läbiviimist 2006. aastal. Elupaikade tuvastamisel saab vältida teadmatusel nende tahtmatut kahjustamist või hävitamist (aladele saab kavandada lendorava elupaika mittekahjustavat raiet või vajadusel need raiekavast välja jätta). Teadaolevates leiukohtades tagatakse Looduskaitse seaduse alusel lendoravatele sobiv metsakoosulus. Piisava rahastuse leidmisel toimuvad välitööd Tartu Ülikooli bioloogia üliõpilaste, kraadiõppurite ja loodushuviliste poolt Uudo Timmi koordineerimisel.

Meri

Koostöös Maailma Looduse Fondi Soome, Rootsi, Venemaa, Poola, Saksamaa ja Taani harukontoritega ja teiste Läänemere äärsete partneritega - Leedu Looduse Fond ja Balti Looduse Fond Venemaal osaleb ELF programmis "**Läänemere ökoregiooni tegevusprogramm**" (WWF BEAP - Baltic Ecoregion Action Programme). 2005. aasta alguses loodi WWF-Rootsi toel ELFis töökoht mereprojekti koordinaatorile, kelle töö põhiülesanneteks on merekaitsealade vajaduste ja võimalike alade määratlemine Eestis ning samas tegeleda ka meretemaatikaga laiemalt. Tegeleda vajaduse korral aktuaalsete probleemidega ning tutvuda käimasolevate projektidega Eestis.

Tähtsamateks sündmusteks saab pidada kahe suure ümarlaua organiseerimist. Esimene ümarlaud teemal "Eesti valmisolek õlireostuse likvideerimiseks. Õlifondi loomise ümarlaud." toimus 2. märtsil 2005 koostöös WWF-Soomega. Seminaril osalesid esindajad ELFist, SEIst, Päästeametist, Siseministeeriumist, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist, Piirivalvest, Keskkonnaministeeriumist, Eesti Mereinstituudist, Veeteede Ametist, Pakterminalist, Eurodekist, KV Logistikakeskusest, Keskkonnainspeksioonist, WWF-Soomest, Eesti Rohelisest Liikumisest. Seminari võib

pidada õnnestunuks, sest see näitas koostöö vajadust ja toetas edasisi arenguid naftareostusalases ettevalmistustöös riigis (näiteks on koostamisel seaduseelnõu õlifondi loomise osas). Samas on jäänud veel palju kitsaskohti, et Eesti suudaks adekvaatselt naftareostuse korral reageerida.

Teiseks suursündmuseks võib pidada Balti Keskkonnafoorumi (BEF) ja ELFi poolt korraldatud seminari "Eesti panus Läänemere looduskaitse", kus osalesid esindajad Silma LK administratsioonist, Hiiumaa Keskkonnateenistusest, Vilsandi Rahvuspargist, Eesti Ornitoloogiaühingust, Saaremaa Keskkonnateenistusest, Keskkonnaministeeriumist, Matsalu Rahvuspargist, TÜ Eesti Mereinstituudist, Eesti Rohelisest Liikumisest, Coalition Clean Baltic ühendusest, Läänemaa Keskkonnateenistusest, KKM Info-ja Tehnokeskusest, Harjumaa Keskkonnateenistusest. Seminari eesmärgiks oli saada ülevaade Eesti merealade looduskaitse hetkeseisust, merealade looduskaitsega seotud rahvusvahelistest projektidest, merealade looduskaitsega seotud rahvusvahelistest nõudmistest ning arutada koostöövõimalusi rahvusvaheliste nõudmiste täitmiseks. Seminari käigus tehti ettepanekuid merekaitse tõhustamiseks ja vajaduste katmiseks Keskkonnaministeeriumile, mis said hiljem ka kirjalikult KKM-le esitatud.

BEAPi raames koguti materjali mereliste kaitsealade kohta Eestis. Teabe hankimisel tehti koostööd Keskkonnaministeeriumi, Balti Keskkonnafoorumi, Eesti Roheline Liikumise, Hiiumaa Arhipelaagi, Matsalu Rahvuspargi, TÜ Eesti Mereinstituut, Lahemaa Rahvuspark, Keskkonnateenistused, KKM Info-ja Tehnokeskus, Vilsandi Rahvuspark, Eesti Ornitoloogiaühing. Hetkel teostatakse kogutud materjali läbivaatamist ja ülevaade on koostamisel. Tööd jätkuvad 2006. a WWF-Rootsi toel.

Samuti aitas mereprojekti koordinaatori tegevus naftareostuse tõrjega seonduva projekti "Õlitõrje-alase valmisoleku suurendamine Soome lahe ääres" ettevalmistamisel Interreg IHA programmi, mis ka juunis heaks kiideti. Projekti tulemusel panustatakse valmisoleku suurenemisse naftareostuse likvideerimisel: professionaalsed päästetöötajad, kaitsealade ja teiste riiklike institutsioonide töötajad (25 inimest Eestist) on väljakoolitatud õlireostuse likvideerimises osalemiseks ja vabatahtlike koordineerimiseks; koolitatud on Soomes 300 ja Eestis 425 vabatahtlikku, kes on valmis õlitõrjealastes päästetöös osalema. Soomes viiakse läbi ka koolitused senistele vabatahtlikele; Eestis on olemas varustus 425 inimesele, mis on valmis käsutuseks õlireostuse puhul; linnustiku puhastamisel osalemiseks on välja koolitatud 25 kaitsealade töötajat ja ornitoloogi Eestis ja Soomes 3 kaitseala töötajaskond ja 50 vabatahtlikku; Eestis luuakse vabatahtlike andmebaas ja koordineerimissüsteem võimaliku õlireostuse puhuks. Projekti partneriks on WWF-Finland, Saaristomere Biosfäärikeskus, Eesti Päästeamet, Toila vald, Silma Looduskaitseala Administratsioon, Lahemaa Rahvuspark, Hiiumaa Kaitsealade Administratsioon ja MTÜ Arhipelaag. Alates novembrist toimub õlitõrjeprojekti tegevus ELFi Tallinna kontoris. Projekti kestvus on detsembrini 2006.

Mets

Metsa näol on tegu ühe suurima Eesti rikkusega nii looduslikus kui ka majanduslikus mõttes. Suurele osale Eestis elavatest ohustatud liikidest on kõduks just vanad metsad. Seetõttu on ELFi üheks prioriteediks metsade kaitse ja säästliku majandamisega seotud küsimused.

Alates 2005. aasta maikuust teeb ELF koos Rootsi WWF-ga koostööd Rootsi riikliku metsafirmaga Sveaskog.

Koostööprojekti eesmärgid on järgmised:

- 1) Käivitada laiapõhjalised konsultatsioonid teiste metsanduslike huvigruppidega, et ühiselt arutada Eesti metsanduse ees seisvaid probleeme ja nende võimalikke lahendusi.
- 2) Alustada senisest tihedamat koostööd metsafirmadega, et koos arutada võimalusi, kuidas muuta tänane Eesti metsaturg läbipaistvamaks ja usaldusväärsemaks.
- 3) Uurida Eesti kõrge kaitseväärtusega metsade säilimisega seonduvaid riske ja nende maandamise võimalusi.
- 4) Koostöös teiste huvigruppidega analüüsida ning uurida Eesti maksusüsteemi mõju kogu metsasektorile ja pakkuda vajadusel välja ettepanekuid selle muutmiseks.

Lisaks ülalpool algatatule algas Rootsi FSC eestvedamisel 2005. aasta keskel projekt, mille eesmärk on harmoniseerida Läänemere regiooni riikides kasutatavate FSC standardite tingimusi. Lisaks püütakse projekti käigus saada ülevaade erinevate FSC huvigruppide infovajadusest seoses FSC standardite ja sertifitseerimisprotsessiga. Projektis osaleb Saksamaa, Läti, Poola, Rootsi, Eesti, Taani, Venemaa ja Soome. Eesti FSC-d esindab antud projektis Eestimaa Looduse Fond, kes on nii Rahvusvahelise FSC kui ka MTÜ Eesti FSC töögrupp liige.

Maailma Looduse Fondi (WWF) ja IKEA metsade koostöö projekti raames andis ELF välja FSC grupisertifitseerimise juhendi, mis on mõeldud töövahendiks metsamajandajatele, kes soovivad liituda sertifitseeritud metsaomanike grupiga. Töövahend valmis aprillis ja asub elektrooniliselt ELFi koduleheküljel.

ELF koos 47 teise keskkonnaorganisatsiooniga Euroopa 21 riigist ühinesid visiooniga Euroopa paberitööstuse arengust. Visiooni esitletakse 27. jaanuaril Frankfiiris Paberitööstusettevõtete suurkonverentsil. Visioon sisaldab 10-aastast tegevuskava, kus on sõnastatud miinimumnõuded, mille täitmine on vajalik negatiivse keskkonnamõju ja sotsiaalse mõju vähendamiseks kõikjal maailmas.

Samuti liitus ELF keskkonnaorganisatsioonide avaldusega piirata ebaseaduslikku metsa- ja saematerjali levikut Euroopa Liidus. Avaldus kutsub puitu eksportivaid riike üles sõlmima kokkuleppeid seadusandluse parandamiseks ja säästva metsanduse sertifitseerimise skeemide rakendamiseks. Avalduses soovitakse, et Euroopa Komisjon jälgiks Euroopa Parlamendi soovitusi keelustada illegaalse puidu importi Euroopa Liitu ja läbi selle toetada säästvat metsandust. Inglise Kuningliku Välissuhete Instituudi (Chatham House) tellimusel koostas ELF koostöös NEPcon-iga analüüsi Eesti seadusandluses peituvatest võimalustest illegaalse puiduimpordi piiramiseks. Analüüsi käigus tuvastati, et vajalik on tugevam koostöö Eesti ja Venemaa vahel, kuna senini pole praktikas tuvastatud ühtegi juhtumit, kus imporditav illegaalse puit oleks illegaalset päritolu. Samas näitavad mitmed kodanikeühenduste, sh WWF koostatud analüüsid, et pea neljandik Loode-Venemaa puidust raiutakse illegaalselt. Eestis puudub piisav teave Eestisse Venemaalt imporditava puidu (il)legaalsuse osas. Analüüsi koostamisel osalesid Maksu- ja Tolliamet, Keskkonnainspeksioon, Keskkriminaalpolitsei, prokuratuuri esindajad, EMTL, Stora Enso Eesti.

Märgalad

ELF püüab leida võimalusi ja ressursse kuivendatud märgalade taastamiskavade koostamiseks, eeluuringute läbiviimiseks ja vajalike tööde teostuseks eesmärgiga taastada võimaluste piires kuivenduseelne olukord mõnedel aladel. 2005. aastal Riigikontrolli poolt läbi viidud auditis turbavarude kasutamise osas viidati probleemidele kuivendatud ja kaevandatud märgaladel - puudub initsiatiiv, rahastus ja kohustus alade taastamiseks.

Tegevuste rahastuseks on esitatud taotlus Interreg IIB programmi perioodiks märts 2006 - mai 2007. Koostööpartnerid: Eesti Märgalade Ühing, Tallinna Ülikooli Ökoloogia Instituut, Keskkonnaministeerium (kaitsealade valitseja), Läti Looduse Fond. Kaasfinantseerimiseks esitati taotlused Siseministeeriumile ja Keskkonnainvesteeringute Keskusele, samuti on tegevusi toetamas WWF-Switzerland.

Ülepiirilised tegevused

Emajõe Suursoo kaitseala initsiatiivil otsitakse ressursse määratlemaks võimalusi ja vajadusi piiriülese kaitsekorralduse osas Peipsi järvega seotud kolmel kaitsealal: Eestis Alam-Pedja (26 000 ha) ja Emajõe Suursoo (32 000 ha) ning Venemaal Rameda e. Remidovi (64 900 ha). Tegevuste rahastuseks on esitatud taotlus Interreg IIIA programmi perioodiks märts 2006 - mai 2007. Koostööpartnerid: Looduskaitseühing Kotkas MTÜ, Balti Looduse Fond (Venemaa). Kaasfinantseerimiseks esitati taotlused Siseministeeriumile ja Keskkonnainvesteeringute Keskusele.

Ülevaade ELFi ekspertide tehtud looduskaitsealastest ekspertisidest, kaitse-eeskirjadest ja kaitsekorralduskavadest:

Ekspertiis Lahemaa RP uuendatud kaitse-eeskirja kohta - Eerik Leibak.

Ekspertarvamus Põhja-Kõrvemaa uuendatud kaitse-eeskirja kohta - E. Leibak.

Muraka looduskaitseala uuendatud kaitse-eeskirja eelnõu - E. Leibak.

Agusalu maastikukaitseala uuendatud kaitse-eeskirja eelnõu - E. Leibak.

SÄÄSTEV ARENG

"Säästvat arengu eesmärki võib pisut ebatraditsiooniliselt sõnastada kui Maa põlisrahvaks või siis uuesti maarahvaks saamist. Selle juures on kindlasti üheks oluliseks näitajaks tulevastele põlvedele mõtlemine, millest on rääkinud nii indiaanlased kui eurooplastest poliitikud. Kuidas jõuda olukorrani, kus meie praegused teod tõepoolest ei kahjusta inimeste elu meist seitse põlve eespool? Samas ise mõnusalt ära elades. Mina arvan, et need on ühed põhiküsimused, mida peaks küsima igasuguses arengu ehk siis uute asjade ja tegevuste kavandamises." T. Trapido.

Eesti põlevkivitööstuse elutsükli analüüs

Detsembris valmis uurimustöö põlevkivienergeetikast ja -kaevandamisest. Töös kirjeldatakse märkimisväärseid probleeme, mida põlevkivitööstus ja -energeetika on tänaseks tekitanud ja mis võivad tulevikus veelgi süveneda. Pearõhk on töös ohtudel, mis on seotud Eesti põhjaveega ning selle varude vähenemise ja kvaliteedi halvenemisega. Uurimustöö tulemusel on tekkinud täiendav teave ja intensiivsem arutelu põlevkivienergeetika ja kaevandamise mõjude osas.

Uurimustöö finantseerimine korraldati Europarlamendi saadiku Andres Tarandi poolt, selle viisid läbi Marek Strandberg ja Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) teadlased Olga Gavrilova, Tiina Randla, Leo Vallner ja Raivo Vilu.

Nimetatud teema osas jätkub koostöö Virumaa omavalitsustega ja teiste põlevkiviga seonduvate institutsioonidega, et nõustada neid täiendavate uuringute osas ja võimaluse korral osaleda nende läbiviimises.

Jätkus ELFi enda tegevuse keskkonnamõju hindamine. Tööle on rakendunud ELFi kontoris jäätmete sorteerimise ja komposteerimise süsteem. Lisaks viidi läbi keskkonnaaruandlus AS Triip.

2004. aastal lõppes ELFi Venemaal elavate **koolasaamide** ühiskondlikku liikumist toetav töö. Seniste kogemuste varal alustati Välisministeeriumi toel arengukoostööalast teavituspõhise projekti TERVEILM koostöös Arengukoostöö Ümarlauri, Inspiral.neti ja MTÜ-ga Fenno-Ugria. Projekti käigus kogutakse ja levitatakse arengukoostööalast infot, selleks kasutatakse peamiselt kolme portaali - Ugri.Info, Greengate ja Terveilm.net. Samuti on tegevused Saamimaal jätkunud ka peale ELFi eestvedamisel läbiviidavate projektide lõppemist. ELFi koostööpartner NEPcon on Taani Välisministeeriumilt toetust leidnud 2003. a asutatud Saami Looduse Fondi arendus- ja tegevustoetuseks. Hetkel on ELF tegevustesse hõivatud pigem nõuandja kui otseste tegevuste elluviijana.

Uudisteagentuur "**Roheline Värav**" on Eesti loetavaim keskkonnameedia väljaanne. Roheline Värav kajastab laia spektrit keskkonna- ja säästva arengu teemasid ning omab väljundeid kord kuus EPLi ja Maalehe vahel ilmuva ajalehe (tiraaž ca 80 000), internetiportaali www.greengate.ee (ca 1000 külastajat päevas) ja venekeelse portaali rus.greengate.ee näol. Raadiosaade Vikerraadios lõppes kevadel ja sellest ajast Rohelise Värava nimega raadiosaadet pole olnud (võimalik on saate taasalustamine teistsuguses formaadis aastal 2006).

Rohelise Värava ajalehe põhilised rubriigid on mets, kodanikuühiskond, ökoloogiline eluviis ja vastavad oskused, jäätmekäitlus ning aastast 2006 ka toit ja tervis. 2005. aasta sügisel saime Friedrich Eberti Fondi (FES-Estonia) abiga kajastada sügavamalt mahepõllunduse teemasid.

Rohelise Värava rubriike toetasid aastal 2005 StoraEnso, RMK, Balti-Ameerika Partnerlusprogramm, Hollandi Suursaatkond, Ragn-Sells, Eesti Taaskasutusorganisatsioon, Euroopa Liit jt. Sügisest elavnes RV reklaamimüük tänu müügi- ja reklaamijahi tööle hakkamisele.

Jätkub koostöö **Eesti Energiaga** - Roheline Energia, millest laekuva rahaga toetatakse taastuvenergia ja energiasäästu projekte. Koostöös OÜ-ga Future4Nature koondatakse teavet ning pakutakse lahendusi taastuvenergeetikalahenduste ja energiasäästlike ehituste kasutuselevõtuks Eestis. Väljatöötamisel on arhitektuuriline lähedus ja ehitusprojekt energiasäästlikule väikeelamule.

16. veebruaril toimus ümarlaud, mille arutlusteemaks olid hüdroenergia tootmisega seotud probleemid Eestis - jõgede tammitamise mõju vee-elustikule ja ümbritsevatele maaomanikele ning käiade rände tõkestamisega seotud temaatika. Samuti käsitleti, millist hüdroenergia tootmist saab nimetada loodusega arvestavaks tootmiseks ehk Roheliseks Energiaks. Ümarlauri osalesid Eesti Energia esindajad, vesiveskite ja hüdrojaamade omanikud, veeteadlased ja looduskaitseorganisatsioonide esindajad.

1. märtsil toimus ümarlaud teemal "Tuulikute mõju keskkonnale". Ümarlauri arutleti teemadel: kuhu võib ja kuhu ei või Eestis püstitada tuuleparke ehk milline võiks olla üleriigiline tuuleparkide planeering; tuulikute mõju lindudele, nahkhiirtele ja muule elustikule ning keskkonnamõju hindamine Eestis; võimalik memorandum arendajate ja keskkonnaühenduste vahel ning millised on Eesti Energia nõuded rajatavatele tuuleparkidele.

Jätkub **kampaania põhiseaduse muutmise** algatamiseks, millega 2005. a oli liitunud üle 1480 inimese. Kampaania eesmärgiks on keskkonnaküsimuste põhjalikum määratlemine Eesti Vabariigi Põhiseaduses.

ELF on koostööpartner UNESCO toetusel algatatud koostööprojekti **säästliku juhtimise**

koolituste väljatöötamises. Projekti veab Eesti Mittetulundus- ja Sihtasutuste Liit (EMSL).

ELF osales **MTÜ Taaskasutuskeskus** asutamisel ja toetab võimalust mööda keskuse tegemisi. 2005. a asus Taaskasutuskeskus ELFi Tallinna kontoris.

Endiselt jätkub koostöö trükifirmaga **Triip AS**, Rohelise Trükise toote arenduses ja propageerimisel.

ELFist on võimalik nõuandeid saada kontori prügikäitluse korraldamisel (sh vermikomposti osas), keskkonnaaruandluse koostamise kohta ning tellida vastavasisulisi konsultatsioone ja eksperttöid.

Maaelu

Maaelu programm on ELFi säästva arengu programmi alamprogramm. ELFi maaelu programmi eesmärk on maapiirkondade loodushoidlik areng põllumajanduse ja keskkonnakaitsega tegelevate organisatsioonide koostöö tegevdamise kaudu.

Koostöö ja läbirääkimised ökovaldade tekkele kaasaaitamiseks jätkusid Rootsi WWFi ja Rootsi konsultatsioonifirmaga ESAM.

2005.a. lõpul positiivse rahastamisotsuse saanud UNESCO projekt "Maalamba kui põlisväärtuse säilitamine Eestis" viiakse läbi Tartu Ülikooli erizooloogia töörühma, Eesti Maalamba Ühingu, Eesti Rahva Muuseumi, Kihnu Väina Merepargi jt koostöös. UNESCO projekti põhieesmärk on geeniuuringute läbiviimine, et välja selgitada Eestis veel alles jäänud põlistunnustega maalambad. Ajalooliselt kujunenud geneetiliste ressursside ja põlise villaandja hoidmine on oluline nii bioloogilise mitmekesisuse kui rikkaliku kultuuripärandi säilimiseks Lääne-Eesti saartel (Kihnu saare subkultuur kui UNESCO vaimupärand, UNESCO Lääne-Eesti saarestiku biosfääri kaitseala). Eestimaa Looduse Fondi juhitud projekt kestab 2006. aasta oktoobrini ja selle käigus toimub maalamba karjade kulturgeograafiline kaardistamine ning fenotüübilised ja geneetilised uuringud.

Geneetiliselt muundatud organismid (GMO). ELFi tegevus antud valdkonnas seisneb GMO temaatikat puudutava teabe koondamises, otsustusprotsessides osalemises (esindajate osalemine Geenitehnoloogia Komisjonis) ja teavitustöö korraldamises.

Eestimaa Looduse Fond (ELF) korraldas rahvusvahelise geneetiliselt muundatud organismide teemalise konverentsi "Vahet pole?" 13. oktoobril 2005 Tallinnas Rahvusraamatukogus. Konverentsi toetasid: Friedrich Eberti Fond, Humane Earth Foundation ja Grassroots Foundation.

Detsembris algas projekt "Keskkonnaorganisatsioonide, põllumajandustootjate ja tarbijate teadlikkuse tõstmine GMO-dest ja nendega kaasneva võivatest riskidest", mida rahastab Euroopa Komisjon toetuskeemi 2003/005 -026.09.03 - "Valitsusväliste organisatsioonide keskkonnaprojektide edendamise programm ühiskonna tegevdamiseks ja keskkonnavalise EL seadusandluse rakendamiseks Eestis" kaudu.

Projekti eesmärgiks on Eesti erinevate keskkonna- ja põllumajandusega tegelevate organisatsioonide, aga ka laiema elanikkonna teadlikkuse suurendamine geneetiliselt muundatud organismide loomise ja kasutamise eesmärkidest; GMO-dega kaasneva võivatest riskidest, kasutamist reguleerivast seadusandlusest Eestis ja Euroopa Liidus ning kodanike aktiivsuse tõstmine ja kaasamisotsustes osaluse suurendamine.

Projektipartneriteks on Eestimaa Talupidajate Keskkliit, Eesti Mahepõllumajanduse SA ja Eesti Roheline Liikumine, koostööd arendatakse ka teiste Eesti ja Euroopa Liidu valitsusväliste organisatsioonide vahel. Euroopa Komisjoni toetuse abil on valitsusvälised organisatsioonid leidnud võimalused kaasa rääkida üha enam aktuaalseks muutuval GMO-

de keskkonda viimise teemal.

Keskkonnaõigus

ELF alustas keskkonnaõigusele suunitletud tegevustega 2001. aastal, kui keskkonnaorganisatsioonid olid jõudnud järeldusele, et nende edasises tegevuses on äärmiselt vajalik asjatundlik juriidiline nõustamine. ELF kasutab keskkonnaõigust muude valdkondade eesmärkide poole püüdlisel, viljeledes erinevaid tegevusi, mis aitavad kaasa looduskaitsele, säästvate arengule või loodusharidusele.

2005.a esimesel poolel toimus ELFi keskkonnaõiguslane tegevus projekti „Enforcement of Nature Protection in Central Europe through the Use of EU Law“ (rahastaja Prins Bernhard Kultuurfond) raames. Kuna keskkonnaõiguse projektitaotlused enamjaolt rahastust ei leidnud, alustas ELF 2005.a alguses ka tasulise keskkonnaõigusabi osutamist. 2005.a teisel poolel viidi keskkonnaõigusega seotud tegevusi läbi Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) tasandil projekti „Eesti Keskkonnaühenduste Koja otsustusprotsessides osalemiseks vajaliku suutlikkuse tõstmine“ (rahastaja Balti-Ameerika Partnerlusprogramm) raames. 2005.a novembris sai alguse Tšehhi organisatsiooni Ecologicky Pravni Servis (EPS) projekt korporatiivse sotsiaalse vastutuse (CSR) teema tutvustamiseks EL uutes liikmesriikides. ELFi ülesandeks koostada ülevaateid Eesti CSR kaasustest. 2005.a detsembris sai alguse Hollandi organisatsiooni Milieukontakt Oost-Europa annetusefondi poolt rahastatud projekt, mille raames toimub kolme suurobjekti rajamise (Saaremaa püsiühendus, Rail Baltica ja Tallinna raudteeümbersõit) protsessi monitooring ning kodanike ja NGODE nõustamine nendes protsessides. 2005.a oktoobris esitati taotlus Euroopa Komisjonile (DG Environment) võrgustiku Justice & Environment 2006.a tööplaani rahastamiseks. Käsitlemisel tulevad lisaks eelpool mainitud tegevustele rahvusvahelisel tasandil Aarhuse konventsioon Keskkonnamõju hindamine Transpordi-ja infrastruktuuri projektid.

ELFi algatatud protsessid õigusabi projekti raames

Rahastuse puudumise tõttu peatati 2005.a alguses tasuta keskkonnaõigusabi teenus. Õigusabi osutamine jätkus siiski (osaliselt tasulisena) pooleliolevate kohtuasjade raames.

Saaremaa süvasadama asjas tegi Tallinna Ringkonnakohus 18.01.05 otsuse, millega jäeti rahuldamata ELFi ja ERLi kaebused süvasadama KMH aruande ja vee erikasutusloa tühistamiseks, ühtlasi mõisteti kummaltki organisatsioonilt kohtukuludena välja 17 500 krooni. ELF ja ERL otsustasid otsust mitte vaidlustada, ent esitada selle asemel kaebus Euroopa Komisjonile. Kaebus valmis 2005.a. septembris, kuid selle esitamine otsustati ELFi juhatuste poolt edasi lükata eeldusel, et sadama rajamine toimub praegustele KKM-i poolt kinnitatud ehitusplaanidele ja plaanitud suvisele tegutsemisperioodile.

ELFi poolt 2003.a. algatatud KIKi ja harvesteri kohtuasjas toimus 2005.a. kohtumenetlus ringkonnakohtus ning Riigikohtus. ELF sai mõlemas astmes lüüa; Riigikohtu 17.11.05 otsuses leiti, et ELFi ei olnud õigust vaidlustada KIKi nõukogu rahastamisotsuseid.

Lisaks töötati kahe juhtumiga - TTÜ elamuehitus Sütiste tee parkmetsas (Nõmme liivikud), Kagu-Eesti regionaalprügila (Laguja prügila). Nende mõlema osas saabus õigusabi projekti läbi kohtusse pöördujatele positiivne otsus. Jätkub töö kahe juhtumiga - Paluküla hiemägi ja Ess-soo turbakaevandus.

LOODUSHARIDUS

Õppides tundma loodust, kaasneb teadmiste tekkega ülevaade looduse käekäigus osalejate kohta, looduse haavatavusest kui ka kohanemisvõimest. Usume, et loodusteadlikud inimesed tegutsevad keskkonda säästvalt ja seepärast edendame ja toetame igasugust tegevust, mis suurendab inimeste keskkonna-alaseid teadmisi ja lugupidamist looduse vastu.

Loodusõppe võimaluste suurendamist peame oluliseks eelkõige koolilaste seas, sest selles eas kujunevad ka inimese väärtushinnangud. Looduse tundmaõppimine võimaldab inimesel sügavamalt mõista maailma ja selle toimimist. Kui inimene ei austa ümbritsevat keskkonda, siis sageli puudub tal lugupidamine ka ümbritsevate inimeste suhtes.

ELFi pikaajaline eesmärk (koos teiste loodushariduses tegutsevate ühendustega ja organisatsioonidega) on edendada nii kooliväliseid loodusõppe võimalusi kui ka kooliprogrammi läbiviimist keskkonna-kesksemalt.

ELFi loodusharidusprojektide arendamisel on lähiajalisteks eesmärkideks praktilist loodusõpet toetavate tegevuste organiseerimine, sh loodusvaatluste projekt, Palupõhja looduskooli arendamine, talgureisid, rattaretked, keskkonnaõppe korraldamine ja looduse tundmist toetavate ettevõtmiste toetamine - Matsalu Loodusfilmide Festival, Roheline Värav, Kõrv Loodusesse ja teised tegemised. Oluline on ka rahastusallikate leidmine loodushariduse edendamiseks väikeprojektide konkursside läbi.

Palupõhja looduskool. 2005. aastal jätkas ELF igas vanuses inimestele mõeldud looduskooli arendamist ja renoveerimist Alam-Pedja looduskaitseala südames Palupõhjas koostöös looduskaitseühinguga Kotkas. Möödunud aastal oli oluline koostöö Tartu Keskkonnahariduskeskusega looduskooli õppeprogrammide väljatöötamisel. Juulis-augustis toimusid 3-päevased looduslaagrid Puurmani ja Puhja koolidele, praktikumipäevad Forseliuse ja Tamme Gümnaasiumi loodushuvilistele. Augustis võõrustati ka Jõgeva Kodutütarde 5-päevast laagrit Jõgevamaa riskigrupi lastele. Juulis-augustis toimusid Palupõhja looduskoolis kaks ühenädalast talgureisi, mille käigus aidati kaasa Alam-Pedja looduskaitseala loodusväärtuste hoidmisele. Ühiselt LKÜ Kotkaga otsitakse võimalusi kooli ülesehitamiseks. 2005. a on rahastust leidnud hoone katuse vahetamine laastukatte vastu, seinte ja akende renoveerimine, siseviimistluse ja elektrisüsteemide uuendamine. Töid rahastab Keskkonnainvesteeringute Keskus, kellele LKÜ Kotkas esitas 2005. a vastavasisulised taotlused. OÜ Lõunakeskus on otsustanud toetada Palupõhja looduskooli arendamist ja regulaarse õppetöö alustamist 2006. a.

Kõrv loodusesse. 2005. a anti seniste loodushälte heliplaatidest laekunud tulude abil välja 3. CD "Helipilte Alam-Pedjalt". Tiraazh 500.

Loodusvaatlused. Koolidele mõeldud loodusvaatluste projektis osales 2005. a 29 kooli ca 700 õpilast. Projekti raames tehti ranniku-, metsa-, pargi- ja siseveekogude vaatlusi. Mitmed koolid on osalenud projektis alates algusest - 1991. aastast. Väärrib märkimist, et Valgjärve Põhikooli õpilased on teinud vaatlusi Valgjärve ääres 10 aastat järjest. 2005. a toimus üks seminar õpetajatele, osales 20 õpetajat. Projekt jätkub Teadus- ja Haridusministeeriumi toetusel.

Projekti raames on valminud tavakohased kokkuvõtted alaprojektide kaupa, lisaks rahvusvaheline ülevaade projekti 2004. aasta tegevuste kohta, mis sisaldab lühiülevaated erinevates riikides toimunud. Enamus projektis osalevatest riikidest on 2005. a maikuust

EL liikmed ja seetõttu ei olnud enam võimalik projekti tegevuste rahastamine endisel moel (SIDA vahenditest). Et mitte kaotada head koostööorgustikku ja kasutada olemasolevaid vaatluslehti, algatati pilootprojekt "Education for Change", koostöös Rootsi Vabariidusliiduga (The Non Formal Adult Educational Association SV). Projekti eesmärgiks oli õpetajate täiendkoolituses uue meetodi - Õpiringi meetodi - katsetamine koostöös kahe Haapsalu kooli õpetajatega ning töölehtede väljatöötamine kolmel teemal: vesi, energia ja toit. ELFi partneriks Eestis oli TLÜ Haapsalu Kolledz. Projekti käigus valminud materjal on kindlasti heaks täienduseks säästvat arengut toetavatele õppematerjalidele.

Matsalu Loodusfilmide Festival. 2005. a. aitas ELF festivali propageerimisel ja tutvustamisel, eraldades lehepinda Rohelise Värava veergudel. Samuti valiti välja auhinnafilmid - ELFi eripreemia pälvisid kaks probleemifilmi: norralase Kurt Salo film "Catch & Denial", kus paljastatakse kalurite tohtuid surnud käiade vette jätmisi ning "Wooden Dollars of Primorye", Alexander Biryuk (Venemaa), mis räägib Primorje illegaalsest metsandusest.

ELF osales Looduskaitse arengukava loodushariduse töörühmas (Jüri-Ott Salm), Tartu Keskkonnahariduskeskuse nõukogu töös (Robert Oetjen).

ÜLDTEGEVUSED

2004.a mais rahuldati ELFi taotlus Avatud Eesti Fondi Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi "Tegevus- ja arendustoetused" raames, mida finantseerivad ühiselt Ameerika Ühendriikide Rahvusvahelise Abi Agentuur ja Avatud Ühiskonna Instituut. Kaheaastane projekt aitab kaasa organisatsiooniliseks tööks vajaminevate vahendite katmisel ja ELFi põhikirjaliste tegevuste elluviimisel. Tegevustoetuse olemasolu on oluline, sest suuresti projektipõhine tegevus ei võimalda alati leida piisavalt ressursse projektide elluviimiseks vajalike organisatsiooniliste tööde teostamist. Teisalt on toetus võimaldanud osaleda mitmetes ühiskondlikes tegevustes ja protsessides, võimaldamaks paremini ellu viia kolmanda sektori ja kodanikualgatusel põhineva organisatsiooni eesmäärke. Samuti on antud toetus võimaldanud katta uute projektide algatamisega seotud kulutusi ja olnud ressursiks nende algatamisel (INTERREG IIIA ja IIIB taotlused, Phare kodanikeühenduste tugevdamise programmi esitatud taotlused), võimaldab omafinantseeringu osa täita.

Paranenud ELFi esitatud projektitaotluste rahastamise tulemuslikkus: 2001. a. saadeti välja 28 projektitaotlusest rahastati 14 ja saadi 21% küsitud kogusummast; 2003 53 taotlusest rahastati 9, 4%; 2004 23 taotlusest rahastati 6, 16%; 2005 (koguandmed selgivad taotluste lõplikul hindamisel) 29 taotlust, millest rahastati 17, -58%.

Välja antud stipendiumid ja toetused

ELF annab iga-aastaselt välja Noore Looduskaitse Auhinna. Noore Looduskaitse Auhind on loodud Kaja ja Alex Lotmani ELFi loodud sihtrahastu baasil. 2005. a pälvis auhinna Asko Lõhmus. Auhinna rahaline väärtus oli 10 000 krooni.

Kavandamisel on stipendiumifondi rajamine noorele loodusevahendajale ja loodusteadlasele.

ELFi laste ja noorte loodushariduse väikeprojektide konkursile esitati 127 projekti kõigest

Eesti maakondadest, nendest rahastati 5-liikmelise zhürii otsusel 14 projekti kogusummas 39 314 krooni. Konkurssi toetasid Tallinna Väärtpaberibörsi haldava firma HEX ja Horizon Pulp&Paper AS, koostööpartneriteks Inorek&Grey, Tele 2 kampaania "Loodus on põnev, tule ja avasta" läbiviimisel. Hetkel planeeritakse partnerite leidmist, et läbi viia konkurssi 2006. aastal.

Koostöö ja ühistegevus

Jätkunud orttiesti keskkonnaorganisatsioonide koostöö Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) raames. EKO eesmärk on koondada jõudusid keskkonnakaitse huvide selgemaks esindamiseks avalikkuse ees ja riiklikul tasandil. EKO valis 31. mail 2005 järgnevas 6 kuuks oma eesistujaks ELFi. EKO eesistuja korraldab EKO ja riigiasutuste ning muude huviliste vahelist suhtlust ja on kontaktisikuks EKO-le saadetavate pöördumiste osas.

Et aprillis esitas ELF AEFi Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi raames taotluse "Eesti Keskkonnaühenduse Koja (EKO) otsustusprotsessides osalemise suutlikkuse tõstmiseks", mis sai positiivse rahastusotsuse, siis võimaldas antud rahastus eesistumise head läbiviimist. Projekti tegevuste läbiviimiseks palgati tööle osalise koormusega EKO koordinaator, jurist ja fondistrateeg, kelle ülesandeks on EKO liikmete jaoks otsustusprotsessides osalemiseks vajaliku tugistruktuuri loomine, info vahendamine ning EKO edasiseks tegevuseks vahendite leidmine.

ELFi pikaajalisteks partneriteks on peaaegu kõik Eesti suuremad kaitsealad ning mitmed omavalitsused, ministriumid (sh Kaitse-, Põllumajandus-, Keskkonnaministrium) ja riigiasutused (sh Veeteede Amet, Tarbijakaitse Amet) ja välisriikide saatkonnad. ELF teeb pikaajalist koostööd ka mitmete äriühingutega, kelle seast enim on panustanud AS Triip, Tallinna Väärtpaberibörsi haldaja HEX, Horizon Pulp&Paper AS, Eesti Energia ja TELE2. ELF osaleb mitmete koostöövõrgustike töös, lisaks EKOLE Arengukoostöö Ümarlauas, Matsalu Loodusfilmide Festivali korralduses. Fond on olnud mitmete organisatsioonide asutajate seas (Taaskasutuskeskus MTÜ, Keri Selts MTÜ) ning andnud tegevusi üle inimestele ja organisatsioonidele, kes viivad alustatud töid kohapeal edasi või suudavad iseseisvana paremini ühiseid eesmärke ellu viia. ELF kuulub kodanike- ja organisatsioonide ühendustesse Eesti FSC Töögrupp, Eesti Hobuse Kaitse Ühing, Arengukoostöö ümarlaud, EMSL, FSC, Maailma Looduskaitseliit (IUCN), CEEWEB, Kesk-Euroopa keskkonnaõiguse organisatsioonide võrgustikku "Justice & Environment" (ELF asutajaliige). Rahvusvahelisel tasemel osaletakse Maailma Looduse Fondi (WWF), NEPConi, ICESi, HELCOMi töös, samuti British Trust for Conservation Volunteers algatatud elupõhise õpet käsitlevas projektis. Käima on lükatud laiem arutelu Euroopa Liidu Struktuurifondide poolt looduskaitse edendamiseks suunatud raha kasutamise üle. ELF tööd toetavad mitmete rahvusvaheliste konventsioonide (HELCOM, Aarhus, EUROBATS jt) kokkulepped.

ELF jätkab Keskkonnainvesteeringute Keskuse koostööpartnerina maakondlike keskkonnateadlikkuse projektide rahastamise koordineerimist Harjumaal. Koostööleping sõlmiti 2003. a. ja pikendati 2005. detsembrini. 2006. a. jätkamise osas on esialgu antud KIKi poolt positiivne hinnang.

Avalikkussuhted

ELFi tegevuste üheks eesmärgiks on loodushoiutemaatikale tähelepanu juhtimine ja keskkonnateadlikkuse tõus. Organisatsioonis töötab avalike suhetega kaks inimest. Oluline on võrgulehekülje www.elfond.ee toimetamine (külastuste arv päevas 500-1000) ja olulisemate sündmuste vahendamine meediasse. ELFi tegevuste osas koostatakse igakuiselt infoleht, mis saadetakse elektronposti teel ELFi toetajatele, koostööpartneritele ja

teistele huvilistele. Märkimisväärset osas avalikkussuhetes mängib projektijuhtide suhtlemine meediaga.

Turundus

Rohelise Väravale stabiilse rahastuse leidmiseks kuulutati mais välja konkurss majandusjuhi leidmiseks ja otsiti koostööpartnerite kaudu võimalusi töökoha täitmiseks. Augustis tööle asunud Rohelise Värava turundusjuhi töö on osutunud tänu süstemaatilisele tööle suhteliselt edukaks ja reklaami müügist laekuv toetus on suurenenud ning stabiliseerunud. Samuti aitab see kaasa võimalike koostööprojekti arendamisele või toetuse leidmisele teistele ELFi projektidele.

Samuti on vabatahtliku rahakoguja (*fund raiser*'i) töö osutunud edukaks ja erasektoriga koostöö planeerimine toimub kogenud inimese osalusel. Kuigi mitmed koostööpakkumised ja toetuse taotlemise ettepanekud on tagasi lükatud, on leitud laialdane toetus äri sektori organisatsioonidelt ELFi kampaaniate elluviimiseks (planeeritud lendoravakampania veebruaris 2006) ja Palupõhja looduskooli arendamiseks OÜ Lõunakeskus poolt.

Erasektori toetuse ja koostöökontaktide arv ELFi tegevusse on oluliselt suurenemas. Koostööd tehakse järgmiste firmadega: Eesti Energia AS (Roheline Energia), Inorek & Grey AS, A. Le Coq Tartu Õlletehas AS (Aura), Triip AS, Räpina Paberivabrik AS, Kumari Reisid OÜ, TELE 2 AS, ViaTel AS, OMX Tallinna Börs AS/Eesti Väärtpaberikeskus AS, Kodupaber AS, Vanzetti OÜ, Ellington OÜ, Lõunakeskus OÜ jt.

Juhatuse deklaratsioon

SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus kinnitab, et raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtunud Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusest ja sihtasutuse seadusest ning, et rakendatud arvestusmeetodid on vastavuses Eesti hea raamatupidamise tavaga. Raamatupidamise aastaaruanne kajastab sihtasutuse finantsseisundit ja majandustulemusi ning rahavoogusid õigesti ja õiglaselt.

Juhatus kinnitab, et SA Eestimaa Looduse Fond on jätkuvalt tegutsev.

Kinnitatud aastaaruanne on esitatud 32 lehel. SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus kinnitab, et vastutab aastaaruande andmete õigsuse eest.

Mart Jüssi
juhatuse esimees

Mart Jüssi 05.05.2006

Jüri-Ott Salm
juhatuse liige

Jüri-Ott Salm 05.05.2006

Irja Pärn
juhatuse liige

Irja Pärn 05.05.2006

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

Raamatupidamise bilanss

(Kroonides)

AKTIVA		2005.a.	2004.a.
Käibevara			
Raha	2	501 002	63 037
Nõuded ja ettemaksed			
Nõuded ostjate vastu	3	180 126	256 787
Ettemaksed teenuste eest	4	14 454	21 969
Kokku		194 580	278 756
Sihtfinantseerimine			
Tulevaste perioodide kulu sihtfinantseerimisest	8	993 769	997 006
Varud	6	135 143	23 828
<i>Käibevara kokku</i>		<i>1 824 494</i>	<i>1 362 627</i>
Põhivara			
Pikaajalised finantsinvesteeringud			
Tütarettevõtte osad	5	90 255	67 537
Materiaalne põhivara (jäakväärtuses)	7	688 003	922 517
<i>Põhivara kokku</i>		<i>778 258</i>	<i>990 054</i>
Aktiva kokku		2 602 752	2 352 681
PASSIVA			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Pikaajalise võlakohustuse tagasimakse järgneval perioodil		0	26 016
Võlad ja ettemaksed			
Võlad tarnijatele	9	184 146	146 974
Võlad töövõtjatele		269 415	170 596
Maksuvõlad	10	182 842	142 682
Muud võlad	13	53 631	38 745
Kokku		690 034	498 997
Sihtfinantseerimine			
Põhivara sihtfinantseerimise 2006 aasta osa		49 253	90 799
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	8	1 292 582	1 094 785
Kokku		1 341 835	1 185 584
<i>Lühiajalised kohustused kokku</i>		<i>2 031 869</i>	<i>1 710 597</i>
Pikaajalised kohustused			
Põhivara sihtfinantseerimine		449 177	495 576
<i>Pikaajalised kohustused kokku</i>		<i>449 177</i>	<i>495 576</i>
Kohustused kokku		2 481 046	2 206 173
Netovara			
Põhikapital		1	1
Sihtkapital		120 772	179 727
Möödunud perioodide akumuleeritud tulem		-33 220	166 667
Jooksva aasta tulem		34 153	-199 887
<i>Netovara kokku</i>		<i>121 706</i>	<i>146 508</i>
Passiva kokku		2 602 752	2 352 681

Allkirjastatud identifitseerimiseks

*10.05.2006 a. ....

Rimess Capital MRI OÜ

Tulude ja kulude aruanne

Tulude-Kulude aruanne

(Kroonides)

	<i>Lisa</i>	2005.a.	2004.a.
Sihtotstarbelised tasud	8	2 318 881	2 701 552
Muudest allikatest laekumised projektidele	8	1 679 134	1 540 879
Annetused ja toetused	8	451 732	432 447
<i>Äri tulud</i>		0	0
Ettevõtlustulud		284 431	154 272
Muud äritulud		1 107	65 924
Kokku tulud		4 735 285	4 895 074
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsekulud	8	231 8881	2 888 922
Muudest allikatest ja toetustest finantseeritud projektide otsekulud	8	1981 359	1 541 036
Jagatud toetused ja annetused	8	10 000	66 323
Kaubad, toore, materjal ja teenused		100 356	29 653
Mitmesugused tegevuskulud		16 352	36 338
Tööjõukulud		230 333	432 216
palgakulud		172 686	323 758
sotsiaalmaksud		57 647	108 458
Kulum	7	62 134	93 618
Muud ärikulud		3 698	15 642
Kokku kulud		4 723 113	5 103 748
<i>Äri kasum/kahjum</i>		<i>12 172</i>	<i>-208 674</i>
<i>Finantstulud ja -kulud</i>			
finantstulud ja muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt		0	508
finantstulu tüürettevõtte osadelt kapitaliosaluse meetodi alusel	6	22 718	11 737
Finantskulud		737	3 458
kasum (kahjum) valuutakursi muutustest			0
Kokku finantstulud ja -kulud		21 981	8 787
Aruande perioodi tulem majandustegevusest		34 153	-199 887

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne 2005

(Kroonides)

	<i>Lisa⁷</i>	2005.a.	2004.a.
A Rahavood äritegevusest			
Ärikasum		12 172	-208 674
Põhivara amortisatsioon	7	62 134	93 618
Põhivara sihtfinantseerimine	8	0	36 482
Tulu põhivara üleandmisest mitterahalise sissemaksena		0	-13 426
Nõuete lootusetuks kandmine		5 640	0
Käibevara jääkide muutus		51 656	56 372
Nõuete muutus	4,10	78 536	55 633
Varude muutus		-26 880	739
Lühiajaliste kohustuste jääkide muutus		191 037	-91 223
Võlgade ja ettemaksete muutus	9,10	191 037	-91 223
Kokku rahavood tegevusest		322 639	-126 851
B Rahavood investeeringutest			
Saadud intressid		0	508
Makstud intressid	11	-737	-3 458
Soetatud põhivara	7	0	-36 482
Kokku rahavood investeeringutest		-737	-39 432
C Rahavood finantseerimistegevusest			
Kapitalirendi maksed	11	-26 016	-33 691
Sihtfinantseerimise vahendite muutus	8	201 034	-473 071
Eraldised sihtkapitali		273 922	338 925
Väljamaksed sihtkapitalist		-332 877	-192 989
Rahavood finantseerimistegevusest		116 063	-360 826
Kokku ettevõtte rahavood		437 965	-527 109
Rahajäägi muutus		437 965	-527 109
kassaja pangakontode jääk perioodi alguses		63 037	590 146
kassaja pangakontode jääk perioodi lõpul		501 002	63 037

Allkirjastatud identifitseerimiseks

"10" L 2005 a. *Moodus*

Rimess Capital MRI OÜ

Netovara muutuste aruanne

(Kroonides)

	Sissem akstud põhikapital	Navitrolla sihtkapital	Eesti Energia sihtkapital	Loodiishariduse sihtkapital	AS TTA sihtkapital	V. Meinkini sihtkapital noore looduskaitsja stipendiumikapital	Eelmine perioodi akumuleeritud tulem	Aruandeperioodi tulem	Kokku	
Saldo seisuga 31.12.2003	1	3 161	1	7 448	8 181	15 000	0	165 953	714	200 459
2003 tulemi kandmine möödunud perioodide tulemisse							714	-714		0
Laekumised sihtkapitali		432	271 750	19 736	37 007	10 000				338 925
Eraldised sihtkapitalidest			164 321		28 668					192 989
Aruandeperioodi tulem								-199 887		-199 887
Saldo seisuga 31.12.2004	1	3 593	107 430	27 184	16 520	15 000	10 000	166 667	-199 887	146 508
2004 tulemi kandmine möödunud perioodide tulemisse							-199 887	199 887		0
Laekumised sihtkapitali		5	245 270	3 689	24 958					273 922
Eraldised sihtkapitalidest			-313 394		-19 483					-332 877
Aruandeperioodi tulem								34 153		34 153
Saldo seisuga 31.12.2005	1	3 598	39 306	30 873	21 995	15 000	10 000	-33 220	34 153	121 706

Raamatupidamise aastaaruande lisad

LISA 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused

SA Eestimaa Looduse Fondi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusest, Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimikonna juhenditest, standarditest ja soovitustest ning Eesti heast raamatupidamise tavast.

SA Eestimaa Looduse Fond kasumiaruanne on koostatud lähtuvalt Raamatupidamise Toimikonna juhendis 14 toodud kasumiaruande skeemist.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Eesti kroonides.

Arvestuse alused

Majandustehingud kirjendatakse soetusmaksumuse printsiibi kohaselt nende tekkimise momendil tegelikus väärtuses. Raamatupidamise aruanded koostatakse tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt.

Põhivara

Põhivarana võetakse arvele varad, mille kasutusiga on üle ühe aasta ja soetusmaksumus üle 20 000 krooni. Põhivarad võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb vara ostuhinnast, kohaletoimetamise ja paigaldamise kuludest. Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil lähtudes iga põhivara kasulikust tööeast. Kasutusel on järgmised amortisatsiooninormid:

- ehitistel 20 aastat
- transpordivahenditel 4 aastat
- teistel põhivararühmadel 4aastat

Investeeringud tütarettevõttesse

Sihtasutuse eraldi finantsaruannetes on investeeringud tütarettevõttesse esitatud hinnatuna kapitaliosaluse meetodil, mille kohaselt alginvesteeringut on korrigeeritud osäühingust saadud kasumi/kahjumiga.

Tulud ja kulud

Saadud annetuste ja toetuste (sh korjandustest saadud vara ja sihtotstarbeliste laekumiste) on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

mittesihtotstarbelisi annetusi ja toetusi kajastatakse tuluna hetkel, mil nende laekumine on praktiliselt kindel; sihtotstarbelisi annetusi ja toetusi kajastatakse tuluna nendes perioodides, mil leiavad aset kulutused, mille kompenseerimiseks annetused ja toetused on mõeldud ja

annetusi ja toetusi, mis on oma olemuselt sissemaksed sihtasutuse põhikapitali ei kajastata tuluna tulude ja kulude aruandes, vaid kajastatakse netovara muutusena bilansis ja netovara muutuste aruandes.

Muudest allikatest laekumised projektidele on laekumised põhitegevusega seotud tegevustele sh. teenuse osutamise ja müügi tulud, mis on avalikkuse ees seotud kohustustega.

Antud perioodi jooksul teenuste realiseerimisel saadud tuludest arvestatakse maha samade teenuste osutamiseks soetatud kaupade ja teenuste kulud. Kulusid, mida ei saa viia vastavusse majandusaasta tuludega, arvestatakse eraldi jooksva aasta kuludest. Realiseerimise ajaks loetakse omandiõiguse ülemineku momenti ostjale. Kulud, mille kohta on esitatud arve jooksva aastal, kuid mille eest saab teenuse või kauba järgmisel majandusaastal, kirjendatakse bilansis kirjel "tulevaste perioodide

kulud".

Varud

Ostetud kaup müügiks võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega seotud veokuludest ning teistest otsestest väljaminekutest, millest arvatakse maha hinnaalandid ja dotatsioonid. Varud kantakse kuluks FIFO meetodil.

Nõuete ja kohustuste hindamine

Nõudeid kajastatakse bilansis lähtuvalt korrigeeritud soetusmaksumuse meetodist. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on võrdne nende nominaalväärtusega seetõttu on lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekavas summas, mis on võrdne alusdokumendil olevaga. Pikaajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadaoleva tasu õiglasel väärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Nõuded, mille kohta on teada, et nad on lootusetud, kantakse bilansist välja.

Kohustused jagatakse maksmise tähtaja alusel lühiajalisteks ja pikaajalisteks. Lühiajalised kohustused on kohustused, mis kuuluvad maksmisele järgmisel majandusaastal. Materiaalselt fikseeritavaid teadaolevaid ja potentsiaalseid kohustusi, kulusid ja kahjumit, sealhulgas järgmisel majandusaastasse üleminev puhkusekohustus, inventeeritakse aasta lõpul ja korrigeeritakse vahet kulude suurendamise või vähendamisega.

Tehingud välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Eesti Panga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2005 on ümber hinnatud Eesti kroonidesse bilansipäeval kehtinud Eesti Panga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Sihtfinantseerimine

Valitsuselt saadud põhivara sihtfinantseerimisega soetatud vara kajastatakse brutomeetodil, s.t. sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses; varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena. Soetatud vara amortiseeritakse kuludesse ja sihtfinantseerimise kohustus tuludesse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Mitterahaline toetus võetakse arvele null-maksumusega.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna nendes perioodides, mil leiavad aset kulud, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on mõeldud.

Bilansireal laekumata annetused ja toetused koosnevad nõuetest mis on tekkepõhiselt kajastatud, kuid bilansipäevaks veel laekumata osas.

Bilansireal tulevaste perioodide tulu sihtotstarbelistest toetustest koosneb saadud, kuid bilansipäevaks veel tulus kajastamata tasudest, toetustest ja annetustest.

Allkirjastatud identifitseerimiseks

*10*05..... 2006 a. *Maur*

Rimess Capital MRI OÜ.....

LISA 2. Raha

Raha	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Kassa	2 250	3 963
Raha pangas	498 752	59 074
Kokku	501 002	63 037

LISA 3. Nõuded ostjate vastu

Nõuded ostjate vastu on bilansis kajastatud summas 180 126 krooni. Ostjatelt laekumata arveid on bilansis hinnatud lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Ebatõenäoliselt laekuvaid arveid on 2005 aastal kuluks kantus summas 5 640 krooni. Ebatõenäoliselt laekuvad arved on bilansist välja kantud.

Ostjatelt laekumata arvete kirjel bilansis on näidatud:

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Rentnikelt ja teistelt ostjatelt laekumata arved	68 579	33 257
Muud laekumata nõuded	107 856	223 021
Laekumata nõuded seotud osapooltelt	3 691	509
Ostjatelt laekumata arved	180 126	256 787

LISA 4. Muud lühiajalised nõuded ja ettemaksed

Ettemaksed teenuste eest:

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Ettemaksed aruandvatele isikutele	10 483	415
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	3 971	21 554
Ettemaksed teenuste eest	14 454	21 969

LISA 5. Tütarettevõtte osad

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Soetatud osad (tk) osalus 100%	1	1
Bilansiline maksumus		
Soetatud osa soetusmaksumuses	55 800	55 800
Möödunud perioodide kapitaliosaluse kasum	11 737	0
Aruandeaasta kapitaliosaluse kasum	22 718	11 737
Bilansiline maksumus 31.12.2004	90 256	67 537

LISA 6. Varud

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Materjal	30 922	0
Müügiks ostetud kaubad	19 786	23 828
Müügiotel põhivara (7)	84 435	0
Varud kokku	135 143	23 828

Allkirjastatud identifitseerimiseks

"10" 05 ..... 2005 a. .. ^ ^ m- .....

Rimess Capital MRI OÜ

LISA 7. Põhivara liikumine

Põhivara rühmad	Saldo 01.01.05	Ostetud põhivara/ suurenemine	Välja kantud põhivara	Saldo 31.12.05	Akumuleeritud kulum 31.12.04	Arvestatud kulum 2005	Akumuleeritud kulum 31.12.05	Jääkväärtus 31.12.05
1. Pikaajalised finantsinvesteeringud	67 537	22 718	0	90 255	0	0	0	90 255
Tütaretevõtte osad	67 537	0	0	67 537	0	0	0	67 537
2. Maa ja ehitised	1 121 178	0	84 435	1 036 743	442 246	44 184	486 430	550 313
Hoone	940 730	0	0	940 730	442 246	44 184	486 430	454 300
Sh. sihtfinantseerimise korras soetatud põhivara	234 310	0	0	234 310	316 777	11 724	43 401	190 909
Maa	180 448	0	84 435	96 013	0	0	0	96 013
Sh. Sihtfinantseerimise korras soetatud põhivara	172 690	0	84 435	88 255	0	0	0	88 255
3. Masinad ja seadmed	732 234	0	0	732 234	601 897	70 632	672 529	59 705
Sh. kapitalirendi korras soetatud põhivara	79 641	0	0	79 641	29 184	21 888	51 072	28 569
Sh. Sihtfinantseerimise korras soetatud põhivara	449 238	0	0	449 238	377 150	40 958	418 108	31 130
4. Muu inventar	454 329	0	53 178	401 151	339 619	35 263	374 882	26 269
Kontori- ja majapidamisinventar	405 446	0	53 178	352 268	290 736	35 263	325 999	26 269
Sh. Sihtfinantseerimise korras soetatud põhivara	333 229	0	0	333 229	271 697	35 263	306 960	26 269
Muu põhivara	48 883	0	0	48 883	48 883	0	48 883	0
Sh. Sihtfinantseerimise korras soetatud põhivara	48 883	0	0	48 883	48 883	0	48 883	0
5. Bioloogiline vara	18 000	0	0	18 000	0	0	0	18 000
Sh. Sihtfinantseerimise korras soetatud põhivara	18 000	0	0	18 000	0	0	0	18 000
6. Ettemaks Põhivara eest	33 716	0	0	33 716	0	0	0	33 716
Sh. Sihtfinantseerimise korras soetatud põhivara	33 716	0	0	33 716	0	0	0	33 716
KOKKU	2 426 994	22 718	137 613	2 312 099	1 383 762	150 079	1 533 841	778 258

Altkirjastatud identifitseerimiseks
 10.05.2006 a. MAA
 Rimm Capital MRI OÜ

2005. aasta jooksul ei ole põhivara alla- ega üleshinnatud. PV kanti välja 2 arvutit, mis olid muutunud töökõlbmatuks väärtusega summas 53 178 krooni. Täielikult amortiseerunud, kuid veel kasutuses olevate põhivarade soetusmaksumus seisuga 31.12. 2005 oli 850 213 krooni (2004: 345 507 krooni).

Müügiootel põhivaras varude real on riigile võõrandatav Kirna kinnistu (maa) ELFi mõtteline osa väärtuses 84 435 krooni, (lisa 6)

Ettemaks põhivara eest real seisab Alam-Pedja looduskooli projekti maksed.

LISA 8. Sihtfinantseerimine

Finantsinvesteeringutena sihtfinantseerimise vahenditele teeniti lisaks 213 krooni. 2005 . aastal jagati noore Looduskaitse stipendium väärtuses 10 000 kroon. 2004 . aastal jagati väikeprojektide stipendiume erinevatele lasteaedadele, koolidele ja mittetulundusühingutele 36 324 krooni, Saaremaa Säästva Majandusidee konkursi auhinnad fondiga 10 000 krooni ja auhind Matsalu Filmifestivali logo kujundajale kogusummas 10 000 krooni.

Saadud sihtotstarbelised tasud annetajarühmade ja liikide kaupa 2005 aastal

	Saldo 01.01.2005		Laekus	Käsitati	Saldo 31.12.2005		Jäägi muutus 2005	Jäägi muutus 2004
	Aktivas	Passivas			Aktivas	Passivas		
Eestist taotletud sihtfinantseerimised	-47 208	257 265	740 459	807 528	-115 804	258 792	-67 069	-30 524
WWF ilt saadud sihtfinantseerimise vahendid	-10 281	386 121	845 121	888 319	-63 119	395 761	-43 198	-63 993
Euroopa Komisjonilt saadud sihtfinantseerimisevahendid	-23 243	21746	496 084	523 317	-296 354	267 624	-27 233	162 259
Teistelt rahastajatelt saadud sihtfinantseerimise vahendid	-19 704	114 943	712 119	651 432	0	155 926	60 687	-49 524
Sihtotstarbelised muud annetused	0	64 452	476 829	447 771	-337	93 847	29 058	-92 434
Muudelt laekumistelt sihtotstarbeliseks kasutuseks	-896 570	250 256	1 387 375	1 138 584	-518 155	120 632	248 791	-373 838
KOKKU SF	-997 006	1 094 783	4 650 783	4 449 747	-993 769	1 292 582	201 036	-448 054

Aruandeperioodil tuluna/kuluna kajastatud sihtotstarbelised vahendid annetuste liikide kaupa:

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Eestist saadud sihtfinantseerimised	838 771	902 607
WWF ilt saadud sihtfinantseerimise vahendid	694 642	668 553
Taani abiagentuurilt saadud sihtfinantseerimise vahendid	0	93 534
Euroopa Komisjonilt saadud sihtfinantseerimise vahendid	123 484	515 600
Teistelt rahastajatelt saadud sihtfinantseerimise vahendid	633 160	849 234
Sihtotstarbelised muud annetused	451 732	568 104
Muudelt laekumistelt sihtotstarbeliseks kasutuseks	1 707 958	1 083 189
KOKKU	4 449 747	4 680 821
Sh. tegevuskulude sihtfinantseerimiseks	402 434	319 013
Sh. Tööjõukulude sihtfinantseerimiseks	1 966 042	1 493 762
Sh. Põhivara sihtfinantseerimiseks	0	36 482
Sh. Projektide muude kulude sihtfinantseerimiseks	2 081 271	2 831 564

Aruandeperioodil tuluna/kuluna kajastatud sihtotstarbelised vahendid programmide kaupa:

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Looduskaitse projektidele	2 175 640	1 738 833
Loodusharidusele projektidele	328 588	421 031
Säästvale arengu projektidele	1945 518	2 520 957
KOKKU	4 449 747	4 680 821
Sh. Tegevuskulude sihtfinantseerimiseks	402 434	319 013
Sh. Tööjõukulude sihtfinantseerimiseks	1 966 042	1 493 762
Sh. Põhivara sihtfinantseerimiseks	0	36 482
SH. Projektide muude kulude sihtfinantseerimiseks	2 081 271	2 831 564

LISA 9. Võlad hankijatele

Võlad hankijatele kirjel bilansis on kajastatud:

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Väljamaksmata projekti kulud	100 713	102 637
Võlgnevus hankijatele	83 433	44 337
Võlad hankijatele	184 146	146 974

LISA 10. Maksuvõlad

Maksuvõlgade kirjel bilansis on näidatud :

	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Üksikisikutulumaks	62 922	35 560
Sotsiaalmaks	102 114	93 275
Ettevõtte tulumaks	15	46
Töötuskindlustusmaks	3 532	2 751
Kogumispensionimaks	1621	862
Käibemaks	12 638	10 188
Kokku	182 842	142 682

Allkirjastatud identifitseerimiseks

"Š." 01.12.2005 a. ftk/MMA

Rimess Capital MRI OÜ

LISA 11. Kapitali-ja kasutusrent

2005 aastal tasuti kapitalirendimakseid 26016 krooni (2004: 33 691) ja intressi 737 krooni (2004: 3 458). 2006 aastasse ulatuvaid kapitalrendimakseid ei ole.

ELF rendib kontoriruumi Tartus ja Tallinnas

Kasutusrendi kohustus järgnevatel perioodidel**2006 aasta maksed**

Tartus	120 000
Tallinnas	30 240

Järgneva 5 aasta maksed

Tartus (leping kuni 01.09.07)	200 000
Tallinnas	151200

LISA 12. Üldtegevuse vahendid/ kulud

SA Eestimaa Looduse Fondi üldtegevuse tulud/kulud kujunesid järgnevalt:

TULUD	2005.a.	2004.a.
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	402 434	399 958
Muud tulud	168 167	95 716
Renditulu	133 815	104 768
Müügitulu	150 616	58 333
Toetajatelt	121 095	110 491
Pangaintressid	286	351
Deposiidiintressid	0	50
Annetused	98 313	68 263
Kokku tegevusega seotud tulud	1 074 726	837 930
KULUD		
Müüdüd kauba kulu	100 356	48 611
Kontorikulud kokku	283 956	148 900
Maja kulud kokku	75 363	41 000
Reklaami-ja avalikkusega seotud kulud kokku	6 437	73 260
Auto ja transpordikulud kokku	113 926	62 046
Personalikulud kokku	398 401	625 519
Amortisatsioonikulud	62 134	35 022
Tegevuskulud kokku	1 040 573	1 034 358

LISA 13. Muud võlad

Muud võlad	31.12.2005.a.	31.12.2004.a.
Võlgnevus aruandvatele isikutele	33 361	38 745
Moodustatud kulureserv	20 270	0
Kokku	53 631	38 745

SA Eestimaa Looduse Fond koos Eesti Rohelise Liikumisega loobusid 18. jaanuaril 2005.a. saadud Tallinna Ringkonnakohtu otsuse edasikaebamisest tühistamaks keskkonnaministri 15.01.2004 otsuse Saaremaa sadama keskkonnamõjude hindamise aruandeheakskiitmise kohta, ja lähtuvalt sellest kuulub otsuste järgi SA Eestimaa

Allkirjastatud identifitseerimiseks

28

'&...?£.... 200^ a . . ^ m ^
Rimess Capital MRI OÜ.....

Loode Fondilt koos Eesti Rohelise Liikumisega väljamõistmisele 35 000 krooni keskkonnaministeeriumi käsuks.

Kulureservis on kajastatud kirjeldatud 1/2 summas 17 500 krooni.

Ning personaliotsingu firmale makstav tekkepõhine kulu 2005 aasta eest summas 2 770 krooni, potentsiaalse kohustuse realiseerumise aeg on augustis 2006.

LISA 14. Tehingud seotud osapooltega

Antud kontekstis on seotud osapoolteks tütarettevõtte OÜ ELF Ring, sihtasutuse tegevjuht, juhatus ja nõukogu.

<u>Tehingud tütarettevõttega</u>	<u>2005.a.</u>	<u>2004.a.</u>
Saadud teenused	14 092	0
Müüdid teenused ja kaubad (3)	34 063	0
<u>Tehingud seotud osapooltega</u>	<u>2005.a.</u>	<u>2004.a.</u>
Saadud teenused	12 450	0
Osutatud teenused	11980	35 055

Sihtasutuse juhtkonna hinnangul ei ole tehingutes eelpool nimetatud osapooltega kasutatud turuhinnast ei oluliselt madalamaid ega kõrgemaid hindu.

LISA 15. Bilansivälised varad

SA Eestimaa Looduse Fondil on vastutaval hoiul bilansivälise varadena raamatuid, CDjms. edasimüügiks koguväärtuses 7 201 krooni.

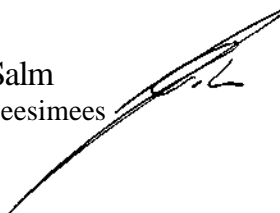
Juhatuse ja nõukogu allkirjad 2005. aasta majandusaasta aruandele

SA Eestimaa Looduse Fondi juhatus on kinnitanud 2005.a. majandusaasta aruande:

Mart Jussi
juhatuse esimees

 05.05.06

Jüri-Ott Salm
juhatuse aseesimees

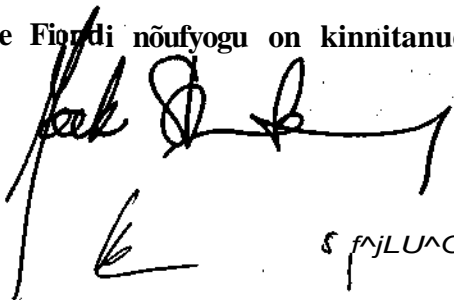
 05.05.2006

Irja Pärn
juhatuse liige

 05.05.2006

SA Eestimaa Looduse Fondi nõukogu on kinnitanud 2005.a. majandusaasta aruande:

nõukogu esimees
Marek Strandberg

 .5. juuni 2006
K

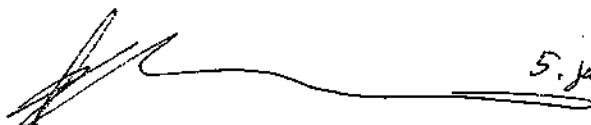
nõukogu liikmed
Kaja Lotman

Uudo Timm

 5.06.06.

Andres Tarand

Allan Selin

 5. juuni 2006

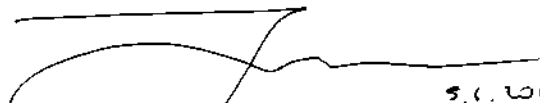
Unnas Vahur

Rainer Nõlvak

 5.6.2006

Anne Luik

Anzori Barkalaja

 5.6.2006

Henri Laupmaa

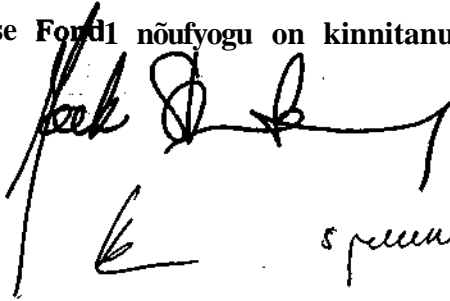
 2006-05-16

Katarina Veem

Jaan J. Leppik

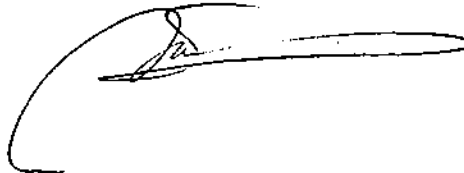
SA Eestimaa Looduse Fondi nõufoogu on kinnitanud 2005.a. majandusaasta aruande:

nõukogu esimees
Marek Strandberg

 .5. juuni 2006
Kaja Lotman

nõukogu liikmed
Kaja Lotman

Uudo Timm

 5.06.06.

Andres Tarand

Allan Selin

 5. juuni 2006

Urmas Vahur

Rainer Nõlvak

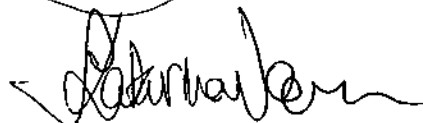
 5.6.2006

Anne Luik

Anzori Barkalaja

 5.6.2006

Henri Laupmaa

 2006-05-16

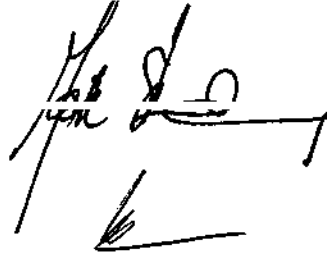
Katarina Veem

Jaan J. Leppik

SA Eestimaa Looduse Fondi nõukogu pn kinnitanud 2005.a. majandusaasta aruande:

nõukogu esimees
Marek Strandberg

6.07.2006

nõukogu liikmed
Kaja Lotman

6.07.06

Udo Timm

11.07.06

Andres Tarand

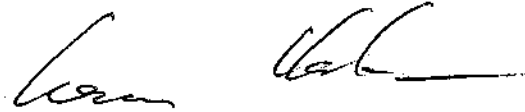
5.06.06

Allan Selin

31.07.2006

Urmas Vahur

06.07.2006

Rainer Nõlvak

11.07.2006

Anne Luik

1.06.2006

Anzori BarkaUja

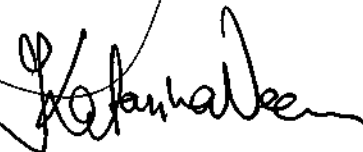
10.07.2006

Henri Laupmaa

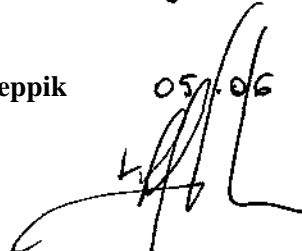
05.06.2006

Ka ta rin a Veem

24.07.2006

Jaan Leppik

05.06.2006

RIMESS CAPITAL MRI OÜ

Riia 4
51004 Tartu, Estonia
Tel: +372 730 6900
Fax: + 372 730 6901

tartu@rimess.ee
www.rimess.ee

Reg. nr. 10987898
KMKRnr. EE100872659

Audiitori järelendusotsus

SA Eestimaa Looduse Fond

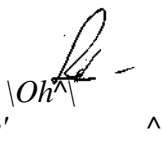
Oleme auditeerinud SA Eestimaa Looduse Fond 31.12.2005.a. lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamine on ettevõtte juhtkonna kohustus. Meie ülesanne on anda auditi tulemustele tuginedes omapoolne hinnang raamatupidamise aastaaruande kohta.

Sooritasime auditi kooskõlas Eesti auditeerimiseeskirjaga. Nimetatud eeskiri nõuab, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et raamatupidamise aastaaruanne on koostatud olulises osas korrektselt. Auditi käigus oleme väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi ning seisukohavõttu raamatupidamise aastaaruande esituslaadi suhtes tervikuna. Arvame, et meie audit annab piisava aluse arvamus avaldamiseks raamatupidamise aastaaruande kohta.

Oleme seisukohal, et Eesti Vabariigi raamatupidamise heast tavast lähtuvalt koostatud raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab seisuga 31.12.2005.a. bilansi mahuks 2 602 752 krooni ja aruandeaasta tulemiks 34 153 krooni, kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt SA Eestimaa Looduse Fond finantsseisundit seisuga 31.12.2005.a. ja siis lõppenud majandusaasta tulemit ja rahavoogusid.

Tartus, 10. 05. 2006.a.

RaulKoni
Vannutatud audiitor y'

Maire Rooma
Vannutatud audiitor

